

FESTES NADALENQUES (XII)

DESIGUALTAT

Des de fa ja molts d'anys, és habitual en aquestes dates que publiquem un número de la nostra revista dedicat a l'anàlisi de les festes a la nostra comunitat, reflectint no només les despeses nadalenques previstes per persona, sinó realitzant una anàlisi molt més acurada per poder esbrinar com afecta la crisi a diversos segments o àrees de consum (alimentació, regals, oci...). Perquè una cosa és la lleugera baixada de la despesa nadalenca (-1,5%) i una altra detallar a quins capítols afecta de manera més significativa aquesta disminució.

El pitjor de la crisi ja ha passat, ja es veu la llum al final del túnel, a les illes hem gaudit d'una excel·lent temporada turística que ens permetrà deixar enrere aquesta situació abans que la resta de comunitats... Tenen el seu reflex en la realitat (i en aquestes dates) els missatges positius llaçats tant des del Govern central com des de l'autonòmic? Vistes les dades sobre desigualtat (que aquest QG corrobora) i risc d'exclusió social, sembla que l'optimisme que intenten vendre els nostres governants no té una base real.

Per això, resulta molt rellevant conèixer com la crisi afecta de manera desigual a les persones i famílies segons sigui la seva classe social. I no només en referència a la seva despesa global, sinó també en la distribució interna d'aquesta despesa (menjars, regals...). Com és lògic, els resultats globals han estat ponderats pel pes poblacional de cada classe social.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: Desembre 2014

CONSUM ESTANCAT I DUAL

La taula número 1 ens mostra com els efectes de la **crisi socioeconòmica** actual continuen influint de manera rellevant sobre les despeses nadalenques, malgrat els missatges d'optimisme llançats des dels diferents governs.

Així doncs, el consum durant les ja pròximes festes segueix la tendència a la baixa observat al llarg dels anys anterior i disminueix un 1,5%. En números absoluts, això vol dir que la **despesa total** prevista per habitant a la nostra comunitat és de 580 euros. Cal afegir que, com és habitual, aquesta despesa prevista a Balears és lleugerament superior que la del conjunt d'Espanya.

Si l'anàlitzem per capítols, veiem com les úniques partides que augmenten en relació a l'any passat són el **menjar** i els **regals dels fills**, que són, a més, les que major percentatge representen del pressupost nadalenc, i l'ítem **varis** (que principalment inclou la compra de loteria). Per altra banda, els **altres regals** (és a dir, els que no estan destinats als fills) i l'**oci** (restauració, viatges...) són les despeses que més disminueixen en referència a l'any passat.

D'això se dedueix que l'esforç se concentra en les despeses considerades importants i s'aparquen aquelles més "supèrflues".

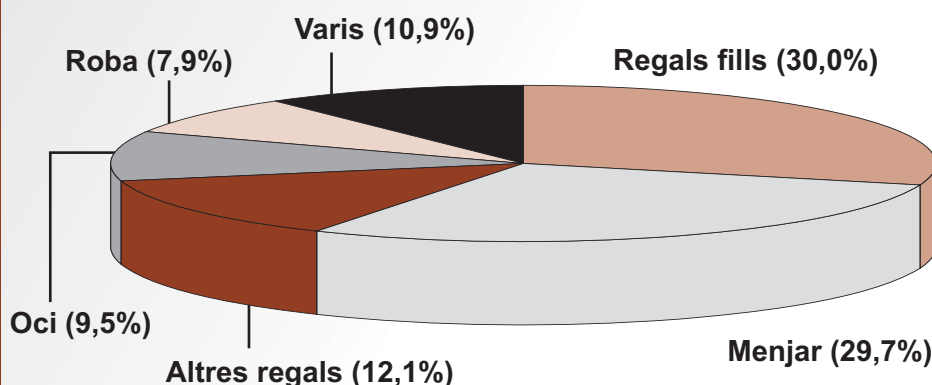
DESPESES NADALENQUES PER PERSONA (EN €) I VARIACIÓ RESPECTE EL 2013 (EN %)

TOTAL	Regals fills	Menjar	Altres regals	Oci	Roba	Varis
580	174	172	70	55	46	63
-1,5%	+0,6%	+1,2%	-9,1%	-9,8%	-2,1%	+3,3%

TAULA 1

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2014

DISTRIBUCIÓ DE LES DESPESES NADALENQUES (EN %)

TAULA 2

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2014

LA FORTA DUALITZACIÓ DEL CONSUM

Com es podrà comprovar a les pàgines següents, la crisi no afecta a tots per igual o, més col·loquialment "no plou igual per a tots". Per aquest motiu, oferim unes anàlisis que permeten conèixer com afecta aquesta crisi a cada una de les classes socials.

Per concretar de què parlem, us oferim com a referència una aproximació socioeconòmica a les tipologies de les diverses classes socials, considerant que aquestes no es defineixen per temes purament econòmics i que, com és lògic, pot haver-hi col·lectius englobats en diverses classes socials.

CLASSES SOCIALS: TIPOLOGIES

TAULA 3 (elaboració pròpia)

BAIXA	MITJANA-BAIXA	MITJANA	MITJANA-ALTA	ALTA
- Aturats de llarga durada	- Treballadors temporals	- Fijos discontinus	- Professionals	- Grans empresaris
- Joves sense formació	- Mileuristes	- Petits comerciants	- Empresaris mitjans	- Rendistes:
- Immigrants sense xarxa social	- Treballadors amb contracte inestable (precarietat)	- Treballadors amb contracte estable		- Immobiliaris
- Pensionistes				- Capital
	- Treballadors autònoms			- Alts directius

La primera dada que crida l'atenció quan observem la taula número 4 és que la despesa prevista per les denominades classes altes és **7 vegades superior** a la despesa de les persones que pertanyen a la classe baixa. Com hem vist, dins aquesta classe baixa hi trobam joves sense formació, immigrants sense xarxa social, aturats de llarga durada, famílies amb tots els seus membre en situació d'atur... És a dir, a un nombre molt considerable de persones.

Com es pot comprovar, a la gràfica hi hem dibuixat dues divisions que hem considerat significatives: per una banda, el gran salt que hi ha entre les classes baixes, que efectuaran una despesa mitjana de **201 euros**, i les persones de classe mitjana i mitjana baixa, que es mouran en la forquilla dels **423 als 572 euros**.

La segona gran bretxa se situa entre aquests darrers i les classes alta i mitjana alta, que es gastaran **més de mil euros** durant les festes nadalenques.

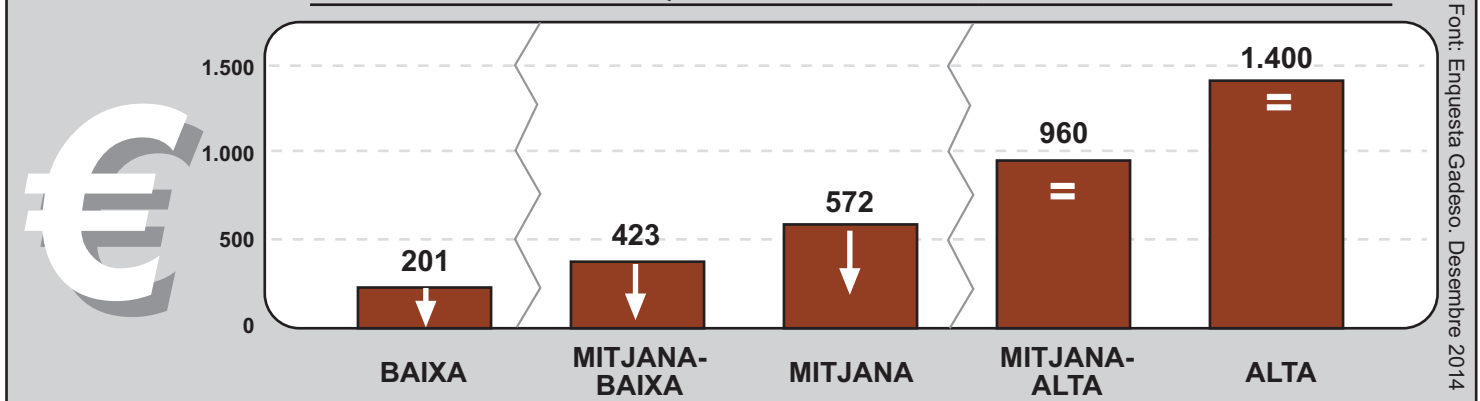
De totes aquestes xifres es pot deduir que la crisi està configurant una **societat "dual"**: és a dir, col·lectius (persones i famílies) excloses o en risc d'exclusió (classe baixa i classe mitjana-baixa); i col·lectius que no pareixen ser afectats de manera significativa per la crisi (classe mitjana-alta i alta).

Enmig d'aquests dos extrems, hi trobam la **classe mitjana**, que es troba en una posició cada cop més propera a la classe mitjana-baixa que a la classe mitjana-alta, el que demostra que la crisi està afectant també a aquestes persones, especialment en una pèrdua de capacitat de consum, fonamentalment per la seva situació sociolaboral, que, com a mínim, provoca **inseguretats i incerteses**.

Per últim, cal afegir també un factor determinant que ja fa estona que es dona i que afecta especialment a la classe mitjana: la **disminució** dràstica per part de les entitats financeres **dels crèdits al consum**.

TAULA 4

DESPESES NADALENQUES PER PERSONA SEGONS CLASSE SOCIAL

GRANS DIFERÈNCIES ENTRE CLASSES SOCIALS

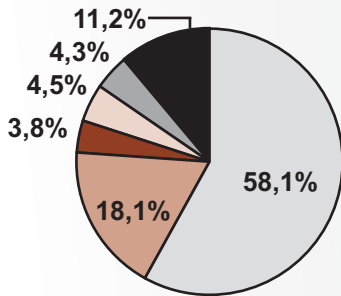
A continuació se desglossen les despeses nadalenques per cada una de les classes socials explicades a la pàgina anterior. Concretament, s'analitza quin pes té cada un dels capítols, segons la següent llegenda:

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2014

TAULA 5

CLASSE BAIXA

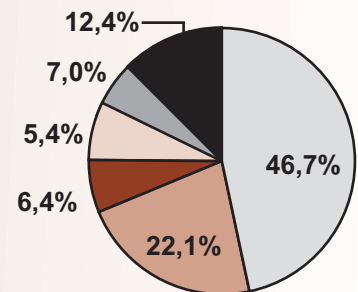

Una sola mirada a la gràfica adjunta ens permet deduir que el capítol bàsic de les despeses nadalenques a les denominades classes baixes és el menjar, que suposa quasi el 60% del pressupost previst per aquestes festes. Conseqüentment, són inferiors a la mitjana la resta de les despeses analitzades, especialment les referides als regals, ja siguin per als fills o per a altres persones.

TAULA 6

CLASSE MITJANA-BAIXA

En aquest grup el menjar també és el principal capítol de despesa, que a més guanya pes relatiu en comparació amb l'any passat. Per part seva, els regals (a fills o a altres persones) representen quasi un 30% de la "cistella" nadalenca. La resta de capítols de despesa són minoritaris, situant-se cada un per sota del 10% del pressupost, excepte l'apartat varis, que inclou fonamentalment la compra de loteria i que enguany s'incrementa lleugerament.

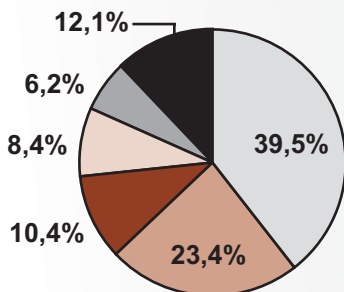

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2014

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2014

TAULA 7

CLASSE MITJANA

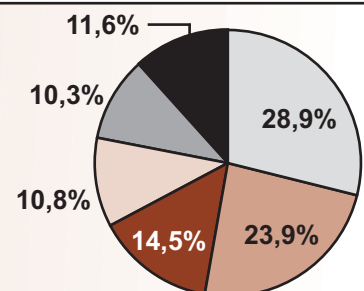

Dins els col·lectius englobats dins la classe mitjana, cada cop més empobrida, s'observa un lleuger augment relatiu de la despesa destinada al menjar i als regals dels fills, en detriment sobretot dels regals destinats a altres persones. El pressupost en alimentació continua sent majoritari i se situa en el 39,5%. La roba i l'oci també perden pes relatiu en referència a la investigació de l'any passat.

TAULA 8

CLASSE MITJANA-ALTA

Com es pot veure a la gràfica adjunta, la distribució percentual de les despeses nadalenques de les classes mitjanes-altes és més equilibrada que els anteriors. El menjar continua sent el principal capítol de despesa, seguit d'aprop pels regals dels fills, que augmenten el seu pes percentual en comparació amb 2013. Les despeses en altres regals experimenten una significativa disminució percentual.

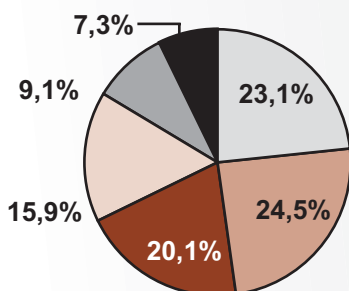

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2014

Font: Enquesta Gadeso. Desembre 2014

TAULA 9

CLASSE ALTA

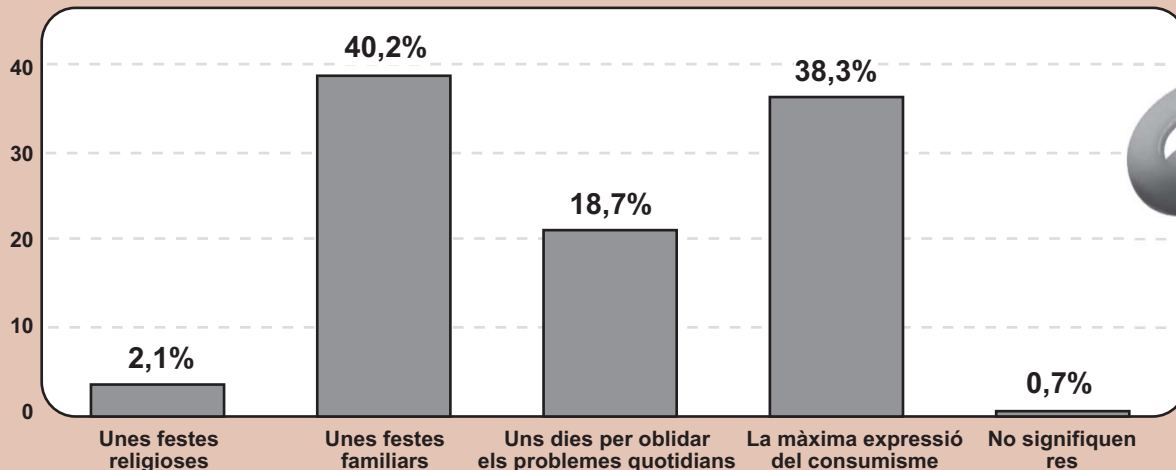
Dins d'aquest col·lectiu, el primer que crida l'atenció és el canvi de tendència: el menjar deixa de ser el capítol més important dins la despesa nadalenca i és superat pels regals que es fan als fills. El capítol altres regals també presenta un percentatge superior al 20%. Això no significa que les classes altes destinin pocs doblers al menjar, doncs en nivells absoluts, la despesa és molt superior a les classes baixes i mitjanes.

NADAL: FAMÍLIA I CONSUM

Una anàlisi de la taula número 10 permet deduir que les festes nadalenques a les Illes Balears (i també a Espanya en general) s'estan "secularitzant". És a dir, que es generalitza la percepció consumista i familiar d'aquestes festes, i cada cop perd més pes la vessant religiosa del Nadal.

TAULA 10

QUÈ SÓN PRINCIPALMENT LES FESTES NADALENQUES?

Font: Baròmetres Gadeso, Desembre 2014

La taula anterior reflecteix les percepcions dels ciutadans i ciutadanes de Balears envers les festes nadalenques. Com s'ha dit abans, ja fa temps que s'observa una tendència a la **secularització** de les festes nadalenques: el fet religiós perd cada cop més pes dins la nostra societat, en favor de les vessants **familiar** i **de consum**.

Així doncs, una majoria dels entrevistats creu que, fonamentalment, aquestes són unes festes per **passar amb la família**, si bé un percentatge molt similar opina

que simplement són la màxima expressió del **consumisme**, que quasi ens obliga a gastar grans sumes de doblers en regals i celebracions.

Per altra banda, un de cada cinc enquestats consideren el Nadal com uns dies per **oblidar els problemes quotidians**. Aquesta opinió ha disminuït lleugerament en relació a 2013, fonamentalment perquè moltes persones, sobretot de classe baixa i mitjana-baixa, s'angoixen encara més per no poder gastar el que voldrien.

www.gadeso.org

DOSSIERS SOBRE EL CONSUM NADALENC

N°741: Previsiones para el consumo en Navidad. (Distribución y Consumo)

N°742: Tendencias de consumo en Navidad (Google)

Fundació **GADESO**: C/Ter n°14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479503. PÀGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: fundaciogadeso@gadeso.org

Dipòsit legal: PM-436-2011

